

Perspectief Europa

**verkiezingsprogramma Europees Parlement 2014-2019
2^e concept**

**na bespreking op de algemene vergadering te Utrecht
op 29 maart 2014**

Algemeen

Wij zijn allen Nederlander en ook Europeaan. Maar toch is er in Nederland veel weerstand tegen de Europese Unie. Europa wordt als een ongecontroleerde, bureaucratische macht ervaren en velen keren zich daarom af van Europa. In dit spanningsveld worden op 22 mei 2014 in Nederland de verkiezingen van het Europees Parlement gehouden.

LibDem erkent de gevoelens van weerstand die de Europese Unie oproept; zij zijn voor een groot deel terecht. Deze gevoelens moeten serieus genomen worden. Het volstaat niet om – zoals de meeste politieke partijen in Den Haag – alleen te betogen dat Europa goed voor ons is en dat wij niet buiten Europa om kunnen. Het serieus nemen van deze gevoelens van onbehagen vraagt om een duidelijke visie op Europa.

Verkiezingsprogramma's zijn vaak omvangrijk; zij geven veel algemene overwegingen en beleidsvoornemens, waar vaak niet veel tegenin te brengen is. LibDem kiest daarom een andere benadering, die meer duidelijkheid biedt. In dit verkiezingsprogramma beperken wij ons tot de zaken die wij anders willen zien. Het heeft geen zin om gangbaar beleid te beschrijven, ook al staan wij daar achter.

In dit verkiezingsprogramma behandelen wij veel beleidsterreinen waarmee wij een duidelijk ander, moderner, beleid voorstaan dan de andere partijen. Een beleid waarmee Europa de uitdagingen van de 21^e eeuw aan kan. Om het verkiezingsprogramma kort te houden, noemen wij alleen de hoofdlijnen; voor een nadere onderbouwing of achtergrond ervan wordt naar de website verwezen.

Wij beginnen met een schets wat Europa in onze ogen is en zou moeten zijn. Vervolgens gaan wij in op democratie en controle op de macht, omdat wij daarmee tegemoet komen aan de – vaak terechte - gevoelens van onbehagen die veel kiezers hebben ten opzichte van de Europese Unie. Daarna komt economie aan de orde, waarin wij betogen dat er te veel

bevoegdheden aan de Europese Unie zijn overgedragen. Een urgent onderwerp is vervolgens het milieu: LibDem is voor een marktconform milieubeleid en tegen het ineffectief beleid dat nu gevoerd wordt. Dat is beter voor het milieu, maar ook voor onze economie. Tenslotte komen consumentenbescherming, veiligheid en privacy, vrijheid, uitbreiding en buitenlands beleid aan de orde.

Met een duidelijke visie op hoe de Europese Unie zou moeten functioneren en democratisch gecontroleerd moet worden, bieden wij – in tegenstelling tot de andere politieke partijen – de kiezer een perspectief op een Europa waar hij zich kan thuis voelen: Perspectief Europa.

1. Wat is de Europese Unie?

Kenmerk van de Europese Unie is de grote culturele verscheidenheid die er is tussen de landen, maar ook binnen de landen tussen de regio's. Die culturele verscheidenheid is belangrijk; deze moet zeker behouden blijven, en zelfs gestimuleerd worden. Tegelijkertijd is er de economische integratie, die maakt dat de Europese economieën efficiënter kunnen opereren.

De Europese Unie is een supranationale bestuurslaag: de lidstaten hebben een deel van hun soevereiniteit aan de Unie overgedragen en hebben daar geen zeggenschap meer over. Voorbeelden zijn de buitenlandse handel, de regelgeving van de interne markt, de muntunie waaraan 18 van de 28 lidstaten deelnemen. Maar de lidstaten blijven soevereine staten. Dat wil zeggen dat de lidstaten zeggenschap behouden over de beleidsterreinen die niet expliciet aan de Europese Unie zijn overgedragen. Kenmerk voor die soevereiniteit is dat de Europese Unie nooit tegen de wil van een afzonderlijke lidstaat in de bevoegdheid over een bepaald beleidsterrein naar zich toe kan trekken. In dat opzicht verschilt de Europese Unie van federale staten, zoals de Verenigde Staten.

LibDem vindt dat de lidstaten van de Europese Unie soevereine staten moeten blijven en is geen voorstander van de ontwikkeling van de Europese Unie naar een federale staat. Wel vindt LibDem het belangrijk dat de Europese Unie democratisch wordt en dat er controle op de macht is. Dat betekent niet dat er meer bevoegdheden aan de Europese Unie worden overgedragen; dat betekent alleen dat die bevoegdheden die de Unie nu heeft op een democratische en controleerbare wijze uitgeoefend worden.

2. Democratie en controle op de macht

De instellingen van de Europese Unie zijn in de jaren vijftig van de vorige eeuw ontworpen voor een gemeenschap van zes lidstaten. Er zijn nu 28 lidstaten en dat heeft gevolgen voor het besluitvormingsproces en de controle op de macht.

De belangrijkste besluitvormingsorganen zijn de Raad van Ministers, waar de lidstaten vertegenwoordigd zijn met een naar grootte gewogen aantal stemmen, en het Europees Parlement. Als je met zes lidstaten om tafel zit, heeft iedere lidstaat nog enige invloed. Met 28 lidstaten is die invloed veel minder en hebben de grotere lidstaten relatief meer macht. Als Duitsland en Frankrijk het met elkaar eens zijn, volgen meestal de andere lidstaten. De invloed van Nederland als kleinere lidstaat is daardoor met alle uitbreidingen meer dan

relatief achteruitgegaan. Daar komt nog bij dat de besluitvorming heel ondoorzichtig is en dat iedere deelnemer aan het besluitvormingsproces zich achter anderen kan verschuilen. Als gevolg van deze ondoorzichtige besluitvormingsstructuur is er doorgaans niemand die voor een bepaald besluit ter verantwoording geroepen kan worden. De kiezers hebben daardoor het gevoel dat Europa een ondemocratische, bureaucratische macht is geworden. En dat gevoel is terecht. Dat verklaart in belangrijke mate het gevoel van onbehagen dat bij veel kiezers leeft.

De versterkte positie van het Europees Parlement brengt hier geen verbetering in. Het Europees Parlement bestaat uit een samenvoeging van nationale delegaties. In totaal zijn er 766 leden, waarvan 26 (3,4%) uit Nederland. Deze zijn voor de Nederlandse kiezer onzichtbaar.

De afgevaardigden in het Europees Parlement maken deel uit van Europese fracties, maar deze zijn niet gebonden aan een tevoren vastgesteld gezamenlijk verkiezingsprogramma. Bovendien zijn de fracties zeer heterogeen. Zo maken VVD en D66 - met een totaal andere visie op Europa - deel uit van dezelfde fractie in het Europees Parlement. Het CDA zit in dezelfde fractie als Forza Italia van Silvio Berlusconi.

Deze onduidelijke situatie maakt dat de kiezer de discussies in het Europees Parlement niet kan volgen, laat staan dat hij het gevoel heeft dat hij door zijn stem een duidelijke richting kan geven. Het overgrote deel van de kiezers neemt dan ook geen moeite te gaan stemmen. In 2009 bleef 57% van de Europese kiezers thuis; in Nederland was dit 63%. Het Europees Parlement in deze vorm mist legitimiteit.

Visie LibDem

LibDem vindt dat er een duidelijke visie moet komen hoe het probleem van gebrek aan democratie en controle op de macht moet worden opgelost. Hiertoe is een evenwichtige besluitvormingsstructuur nodig. Ongeacht of er meer dan wel minder bevoegdheden aan de Europese Unie worden overgedragen, moeten de bevoegdheden die de Unie heeft op een democratische wijze worden genomen en moet de kiezer degenen die de besluiten genomen hebben ter verantwoording kunnen roepen. Hiertoe zijn hervormingen nodig, die een verdragswijziging impliceren. Het is waarschijnlijk dat niet alle hervormingen in één keer kunnen worden doorgevoerd. LibDem vindt dat hervormingen op de korte termijn pas zin hebben als duidelijk is waar je op lange termijn naar toe wilt.

Lange termijn

Voor Europees beleid moet de politieke discussie ook op Europees niveau plaats vinden. Op lange termijn zou het Europees Parlement uit twee Kamers moeten bestaan: een Uniekamer en een Senaat. De Uniekamer wordt rechtstreeks gekozen via Europese kieslijsten, waarbij het mogelijk is om in alle landen dezelfde lijst in te dienen en je als kiezer dus tevoren kunt weten uit welke afgevaardigden de fracties zullen bestaan en welk beleid gevoerd gaat worden. De Senaat kan bestaan uit regionale afgevaardigden van kieskringen van ca één miljoen inwoners. Deze vertolken de visie van de regio of van het land waar de regio toe behoort.

De Europese Commissie zou in deze visie politiek verantwoording schuldig zijn aan het Europees Parlement en het vertrouwen moeten genieten van de meerderheid van het Parlement. De nationaliteit van de Commissarissen doet dan niet meer ter zake en de

Europese Commissie kan daardoor veel kleiner zijn dan nu, afhankelijk van de verdeling van portefeuilles. Om te compenseren dat er geen directe link meer is tussen de Commissie en de lidstaten zou binnen het Commissieapparaat een soort vertegenwoordiging van de lidstaten kunnen worden ingesteld, die als taak heeft tijdig eventuele problemen te signaleren.

De wetgeving komt in deze visie tot stand in samenspraak tussen Commissie en beide kamers van het Europees Parlement.

De Raad blijft in deze visie bevoegd voor die beleidsterreinen waar nu nog met unanimiteit wordt beslist. Daarnaast kan hij voorstellen aan een subsidiariteitstoets onderwerpen en blijft hij betrokken bij alle onderwerpen die het beleid van de lidstaten betreffen, zoals beleidscoördinatie.

Korte termijn

Op korte termijn wil LibDem de democratie in Europa versterken door de volgende wijzigingen in het verdrag:

- i. de helft van het Europees Parlement wordt gekozen via Europese lijsten, zodat het Europees Parlement meer legitimiteit krijgt;
- ii. de voorzitter van de Commissie wordt vrij gekozen door het Europees Parlement.

Tevens moet worden afgesproken de werking van de democratie regelmatig – bijvoorbeeld om de vijf jaar - te evalueren en eventueel verbeteringen door te voeren.

De hierboven geschetste visie draagt LibDem al uit sinds de oprichting in 2006. Deze wordt nader toegelicht en onderbouwd in het [boek](#) 'Europa kan anders' (2009). Sindsdien is het probleem van het gebrek aan democratie en controle op de macht alleen maar nijpender gebleken. Als er geen duidelijke verbetering komt, dreigt de kiezer zich nog meer van Europa af te wenden.

3. Economie

markteconomie

In de [uitgangspunten](#) van LibDem staat dat de basis voor het economisch handelen de markteconomie moet zijn. De rol van de overheid is hierin essentieel: geen markt kan functioneren zonder overheid die de regels vaststelt en handhaaft. Een sterke markt vraagt dus om een sterke overheid, ook Europees.

monetaire unie

De monetaire unie vervolmaakt het functioneren van de interne markt, die ons veel voordelen heeft opgeleverd. Zonder de monetaire unie zou bovendien de kredietcrisis van 2008 veel ernstigere gevolgen hebben gehad, onder meer door valutaonrust tussen de Europese landen. Dat is nu voorkomen.

De kredietcrisis is gevolgd door de Europese staatsschuldcrisis, die ondermeer Griekenland, Ierland, Portugal en Spanje in problemen bracht. Op een bepaald moment werd door sommigen getwijfeld aan de levensvatbaarheid en het voortbestaan van de monetaire unie. Het lijkt er op nu het eind van de staatsschuldcrisis in zicht is.

De staatsschuldcrisis is aangegrepen om allerlei bevoegdheden naar de Europese Unie over te dragen. Onder heeft de Europese Unie de bevoegdheid gekregen om in te grijpen in het begrotingsbeleid en het economisch beleid van de lidstaten.

Sommigen vinden dat er nog meer bevoegdheden op dit terrein moeten worden overgedragen en willen zelfs dat er een volwaardige economische of politieke unie komt, wat dat dan ook moge zijn. Degenen die stellen dat een monetaire unie niet zonder economische of politieke unie zou kunnen werken, hebben daar nooit het bewijs voor geleverd. Deze beweringen worden door vele voor zoete koek geslikt, ten onrechte.

LibDem vindt dat wij nu al veel te ver zijn gegaan. Er zijn meer bevoegdheden aan de Europese Unie overgedragen, dan noodzakelijk is voor het goed functioneren van de monetaire unie. In de visie van LibDem moet er meer verantwoordelijkheid bij de lidstaten blijven en kan de noodzakelijke begrotingsdiscipline beter en efficiënter worden afgedwongen door de kapitaalmarkt¹. In die optiek is het van belang de 'no bail-out' clause uit het verdrag te respecteren. Beleggers die het risico nemen om te beleggen in landen die een onverstandig beleid voeren, moeten daar ook de gevolgen van ondervinden.

Wel is het noodzakelijk om het Europees toezicht op de banken te versterken. De maatregelen die nu genomen worden zijn daartoe een eerste stap. Om daadwerkelijk herhaling van de staatsschuldcrisis te voorkomen is het noodzakelijk dat banken tegenover het aanhouden van veel schuld van één bepaalde overheid, extra reserves moeten aanhouden, te vergelijken met de grote posten regeling.

bezuinigingen

Mede als gevolg van de – in de visie van LibDem overbodige en zelfs schadelijke – overdracht van bevoegdheden aan de Europese Unie, wordt in Europa een veel te strak begrotingsbeleid gevoerd. Hierdoor is de recessie in Europa – en in het bijzonder in Nederland – veel dieper dan noodzakelijk, met vele extra werklozen als gevolg. LibDem is de enige politieke partij in Nederland die dit vindt, maar staat daarin niet alleen; deze visie wordt onder meer door het IMF gedeeld.

belastingen

LibDem is tegen de invoering van een Europese belasting die rechtstreeks bij burgers of bedrijven wordt geïnd. Op belastinggebied kunnen wel een aantal maatregelen worden genomen die de economische efficiëntie bevorderen, zoals het invoeren van een gemeenschappelijke grondslag voor de vennootschapsbelasting.

handelsovereenkomst tussen de EU en de VS

In het kader van de gaande onderhandelingen over het Transatlantic Trade and Investment Partnership, een handelsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten, dringen de VS aan op grootschalige toepassing van *Investor-State Dispute Settlement*, een juridische procedure waardoor bedrijven rechtstreeks staten aansprakelijk kunnen stellen voor (vermeende) financiële schade als gevolg van nieuwe wetgeving. Dit gebeurde bijvoorbeeld in 2011 toen Philip Morris Int. de Australische staat aansprakelijk stelde voor inkomstenderving als gevolg van beperkingen m.b.t. tabaksreclame. LibDem vindt

¹ Zie ook <http://www.mejudice.nl/artikelen/detail/red-europa-door-discipline-van-de-kapitaalmarkt>

ontwikkelingen als deze, waarmee bedrijven op gelijke voet komen te staan met staten, zeer onwenselijk. Er moet niet worden toegegeven aan Amerikaanse druk op dit punt.

4. Milieu en energie: een groene markt

Zelfs zonder economische groei wordt het milieu iedere dag verder vervuild. Een serieuze aanpak van de milieuvervuiling is dan ook zeer urgent. Milieu en energiebeleid zijn bij uitstek Europese onderwerpen.

circulaire economie

Op lange termijn – enkele decennia – moeten wij toegroeien naar een volledig circulaire economie. Dat is een economie waarin alle grondstoffen die in producten verwerkt zijn weer hergebruikt worden en uitsluitend hernieuwbare energie wordt gebruikt. Dit in tegenstelling tot het huidige, lineaire, systeem waarin grondstoffen worden omgezet in producten die na gebruik worden vernietigd. De overgang van een lineaire naar een circulaire economie vraagt om een gedragsverandering in de productie en de consumptie van goederen. De (Europese) overheid moet hier als beheerder van het milieu als publiek goed, een rol in spelen. Het milieubeleid moet zo veel mogelijk marktconform zijn, zie de [uitgangspunten](#) van LibDem. De meeste milieuvervuiling is grensoverschrijdend en vraagt om tenminste een Europese aanpak.

energie en CO₂

Er zijn drie redenen om het gebruik van fossiele energie en de uitstoot van CO₂ met voortvarendheid aan te pakken:

- de effecten van broeikasgassen op het klimaat
- het feit dat de fossiele brandstoffen per definitie eindig zijn
- de toenemende afhankelijkheid van regio's buiten Europa voor de levering van fossiele brandstoffen

LibDem wil de uitstoot van CO₂ op marktconforme wijze beperken. Dit is de enige manier die effectief is.

LibDem wil daarom:

- a. Een algemene heffing op de uitstoot van CO₂ die laag begint en gestaag oploopt onder de volgende voorwaarden:
 - i. de heffing heeft betrekking op alle uitstoot
 - ii. de inkomsten hieruit voor de overheid worden in de vorm van lastenverlichting aan de burgers teruggegeven zodat de koopkracht niet wordt aangetast. Dit is een verantwoordelijkheid van de nationale overheden.
 - iii. er is een correctiemechanisme aan de grens dat op de invoer een heffing oplegt die overeenkomt met de uitstoot van CO₂ tijdens productie en transport van de goederen en die de heffing bij uitvoer van goederen teruggeeft.
- b. Het door de Europese Unie voorgenomen verbod op gloeilampen per 1 januari 2012 wordt ingetrokken. Dit verbod is onzinnig.
- c. Er komt één Europese energiemarkt. De (Europese) overheid investeert in een adequaat trans-Europees energienetwerk, zodat energie makkelijk van regio's (landen) met (tijdelijke) overschotten aan energie naar regio's (landen) met (tijdelijke) tekorten getransporteerd kan worden.

- d. Er komt geen rekeningrijden, noch in de Europese Unie, noch in Nederland. Bij een algemene heffing op CO₂ is een stelsel van rekeningrijden overbodig en qua invoering veel te duur. Het is niet liberaal en niet sociaal.

Met deze aanpak zijn de versturende subsidies voor allerlei “duurzame” vormen van energie en activiteiten overbodig. Producenten en consumenten kiezen vanzelf voor die wijze van produceren en consumeren die met de minste CO₂-uitstoot gepaard gaat.

Deze maatregelen zijn effectiever en beter voor het milieu dan het huidig beleid. Zo is een algemene en voorspelbare heffing op CO₂-uitstoot effectiever dan het huidige, ineffectieve Europese ETS (Emission Trading System), dat tot sterke prijsschommelingen leidt. Ook kan met een algemene CO₂-heffing makkelijker een correctiemechanisme aan de grens worden ingesteld, waardoor Europese bedrijven – ondanks een streng milieubeleid – toch concurrerend blijven op de wereldmarkt.

Voor een nadere uitleg en onderbouwing van het door LibDem bepleite milieubeleid wordt verwezen naar het [boek](#) ‘Europa kan anders’ (2009).

duurzame consumptiegoederen

Vaak worden duurzame consumptiegoederen nodeloos weggegooid omdat er geen onderdelen meer beschikbaar zijn of er geen service meer verleend wordt. Dat jaagt de consument op kosten en leidt tot verspilling van grondstoffen. LibDem vindt daarom dat bij duurzame consumptiegoederen de producent verplicht moet worden bekend te maken tot wanneer hij voor dat product in ieder geval nog onderdelen en service levert. Bij niet nakoming daarvan heeft de consument een claim op de producent.

Een dergelijke bepaling zal een nodeloze verspilling van grondstoffen voorkomen: de consument zal bij aanschaf van duurzame consumptiegoederen rekening houden met het aantal jaren dat hij onderdelen en service kan krijgen.

verpakkingen

De Europese interne markt vraagt om Europese regelgeving om de verspilling van verpakkingen terug te dringen.

5. Interne markt en consumentenbescherming

dienstenmarkt

LibDem is voor een vrije dienstenmarkt, met in achtneming van de lokale arbeidsvoorwaarden.

consumenteninformatie en voedselveiligheid

Op voedselproducten moet een label met een duidelijke en volledige informatie staan, zodat de consument weet wat hij eet. Dit vraagt om duidelijke Europese regelgeving. Op de label moet eveneens staan of er genetisch gemodificeerde producten (genvoedsel) in verwerkt is dan wel of het producten van dieren bevat die met genvoer zijn gevoed.

zorg

LibDem is voor een goede regeling van grensoverschrijdende patiëntenrechten, Daarnaast is LibDem voor een harmonisering van het toezicht op geneesmiddelen. Het ontstaan van één Europese markt voor geneesmiddelen en hulpmiddelen zal deze goedkoper maken.

Een grote bedreiging van de gezondheidszorg in Europa en in de wereld is de toenemende resistentie van bacteriën voor antibiotica. Dit wordt sterk bevorderd door de vaak grote hoeveelheid antibiotica die aan dieren – al of niet via het voer – wordt verstrekt. LibDem vindt het urgent dat het verstrekken van antibiotica aan dieren sterk wordt beperkt dan wel volledig verboden wordt.

internet

De Europese Unie dient netneutraliteit te garanderen. Om te grote afhankelijkheid van buitenlandse providers te vermijden, moet het initiatief 'Cloud for Europe' ondersteund worden. Doel is de realisatie van een digitale interne markt voor cloud computing.

De Europese Unie dient er voor zorg te dragen dat er voldoende concurrentie is voor het ontstaan van nieuwe zoekmachines en dat software die vrij toegankelijk is geen concurrentienadeel ondervindt van oligopolistische softwarebedrijven.

Als gevolg van schaalvoordelen neigt de markt voor software en internetdiensten vaak tot monopolie- dan wel oligopolievorming. Dit vraagt om extra maatregelen ter bescherming van de consument dan wel de gebruiker.

voorwaarden downloaden

Voordat software gedownload of gebruikt kan worden moet men meestal akkoord gaan met de algemene voorwaarden. Deze zijn vaak zo uitgebreid dat niemand ze leest; de meesten zijn zich dan ook niet bewust van de vaak nadelige bepalingen die ergens in die algemene voorwaarden verscholen zijn, zoals het afstaan van auteursrechten op teksten en foto's. LibDem vindt dit een misstand, waar de Europese Unie maatregelen tegen moet nemen. Zo stelt LibDem voor dat bedrijven die algemene voorwaarden opstellen – op straffe van nietigheid – verplicht moeten stellen om de meest bezwaarlijke en belastende bepalingen en de consequenties daarvan duidelijk in een samenvatting weer te geven die als eerste getoond wordt. De juistheid van die samenvatting kan door de (Europese) overheid dan wel consumentenorganisaties getoetst worden.

6. Veiligheid en privacy

criminaliteit

Het bestrijden van de internationale criminaliteit vraagt om meer samenwerking op het gebied van opsporing en het uitwisselen van informatie. Er dient regelgeving te zijn die de rechten van verdachten op Europees niveau goede bescherming biedt.

Op termijn zal er een Europese politiemacht moeten komen ter bestrijding van de grensoverschrijdende criminaliteit. Wel vraagt dit om een democratisch toezicht op de uitoefening van de bevoegdheden.

privacy

LibDem maakt zich zorgen over privacy van de burgers. Veel gegevens zijn bekend via internet dan wel anderszins te achterhalen. De overheid krijgt ook steeds meer gegevens in

handen uit hoofde van het veiligheidsbeleid. Er moet daarom een betere bescherming van de privacy komen.

De burger moet beschermd worden tegen misbruik van gegevens door overheden, bedrijven en anderen. Dat houdt in de eerste plaats in het recht om het gebruik dan wel misbruik van gegevens door de rechter te laten toetsen.

LibDem bepleit voorts volledige transparantie van het gebruik van gegevens door overheden en bedrijven. Dat houdt in de eerste plaats in dat openbaar wordt gemaakt welke gegevens aan welke instellingen te beschikking worden gesteld. Zo moet een bedrijf dat een voordeelkaart exploiteert op een toegankelijke wijze op de website vermelden welke gegevens verzameld worden en wat er met deze gegevens wordt gedaan. Ten tweede houdt dat individuele inzage van gegevens in: ieder individu moet kunnen inzien welke gegevens een bedrijf over hem bewaart en moet deze zo nodig kunnen (laten) corrigeren dan wel (laten) verwijderen.

veiligheid luchtvervoer

Er moet één Europees luchtruim komen. Dit zal de veiligheid in de lucht ten goede komen; bovendien wordt hierdoor nodeloos omvliegen beperkt.

7. Uitbreiding

procedure uitbreiding

De uitbreiding van de Unie is de laatste jaren snel gegaan. Ook nu worden onderhandelingen met kandidaat-lidstaten gevoerd zonder dat de bevolking daarin gekend is. LibDem wil daarom het verdrag zodanig wijzigen dat er de status van kandidaat-lidmaatschap pas mag worden toegekend nadat er een verkiezing van het Europees Parlement heeft plaats gehad waarbij het kandidaat-lidmaatschap van het betreffende land uitdrukkelijk aan de kiezers is voorgelegd.

Turkije

Turkije is geen Europees land: het ligt grotendeels in Azië. LibDem vindt daarom dat Turkije niet tot de Europese Unie mag toetreden. Als de Unie zich buiten de grenzen van Europa zou uitstrekken, zou zij te groot worden, hetgeen ten koste van de cohesie, de democratie en uiteindelijk het draagvlak van de Unie zou gaan. LibDem vindt het dan ook verkeerd en misleidend – voor zowel de burgers van de Unie als voor Turkije – dat de Unie toetredingsonderhandelingen is begonnen.

Wel zou Turkije deel kunnen nemen aan de Europese Economische Ruimte en daarmee de economische voordelen van het lidmaatschap van de Unie verkrijgen, zoals bijvoorbeeld Noorwegen nu. Turkije is een belangrijk land - in veel opzichten, zowel economisch, cultureel als politiek - en de Europese Unie heeft alle redenen om een goede relatie en nauwe samenwerking met Turkije na te streven.

8. Buitenlands beleid en defensie

De globalisering van de economie en de opkomst van nieuwe landen als de BRIC, maken duidelijk dat de Europese landen afzonderlijk geen rol van betekenis meer in de wereld kunnen spelen. Europa kan alleen dan nog wezenlijke invloed uitoefenen als de Europese Unie steeds meer verantwoordelijk wordt voor het buitenlands beleid. Dit zal ten koste gaan van de vrijheid van de lidstaten.

Ter ondersteuning van het buitenlandsbeleid zal Europa ook meer (coördinerende) defensietaken op zich moeten nemen. Dat zal de effectiviteit van de defensie vergroten, waardoor de veiligheid van de lidstaten bij gelijkblijvende defensie-uitgaven, zal toenemen.

+++++